

«КРУТИ – БІЙ ЗА МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ»

(до вшанування 105 річниці пам'яті Героїв битви під Крутами)

*«Ви стали прикладом усім,
Про Вас нікому не забути!
В понурій темряві віків
Світити будуть завжди Крути!»*

*Під світлом тим розтане тьма...
Ви палко Рідний Край любили!
Любові ж Вашій меж нема,
Вона живе із-за могили!»*

Леся Храплива

Щороку 29 січня українська громадськість вшановує пам'ять Героїв битви під Крутами. Ця подія для українського народу стала символом героїзму та самопожертви молодого покоління в боротьбі за незалежність. Завдяки звитязі та сміливості українських воїнів більшовицький наступ на Київ було зупинено. Їхній подвиг навечно ввійшов до літопису боротьби за незалежність України, як одне із свідчень незламності духу українського народу, його вічним прагненням до волі та справедливості. Сьогодні ми переживаємо складні часи, коли Україна знову змушена виборювати та захищати свою незалежність.

До річниці пам'яті Героїв Крут працівники сектору фондів колекцій та рідкісної книги підготували віртуальну книжкову виставку «Крути – бій за майбутнє України».

Книги, які представлені на виставці, розповідають про тогочасні події, знайомлять з маловідомими фактами, фотодокументами та нагадують всім нам про подвиг українських юнаків, які ціною власного життя змогли зупинити наступ ворога взимку 1918 року.

Бій відлунав... / Ред.-упоряд.: В. О. Рог. – Чернігів : Управління у справах преси та інформації, 2008. – 96 с. – (На відзначення 90-ої річниці трагедії під Крутами).

Повернутися до історичної правди, по новому описати її, пам'ятати імена загиблих героїв, яких вела у бій любов до України.

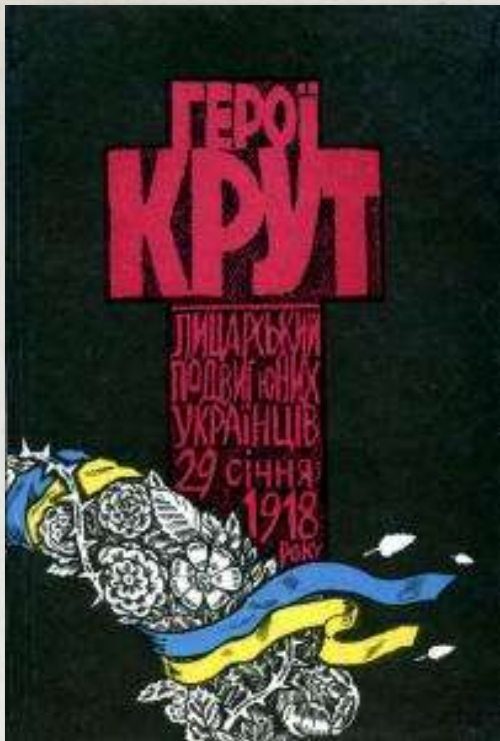
Про трагічні події, які відбулися у січні 1918 року під станцією Крути на Чернігівщині, йде мова у книзі «Бій відлунав...».

Бій під Крутами в національній пам'яті : [зб. док. і матеріалів] / Укр. ін-т нац. пам'яті ; [упоряд. О. М. Любовець(керівник), О. М. Березовський, С. В. Бутко та ін.]. – Київ : Пріоритети, 2013. – 288 с. : іл., фот.

Збірник присвячений бою під Крутами 29 січня 1918 року. Містить архівні документи, спогади, фотодокументи, що показують особливості відбиття в національній пам'яті цієї події, формування культу Героїв Крут та заходи щодо їхнього вшанування.

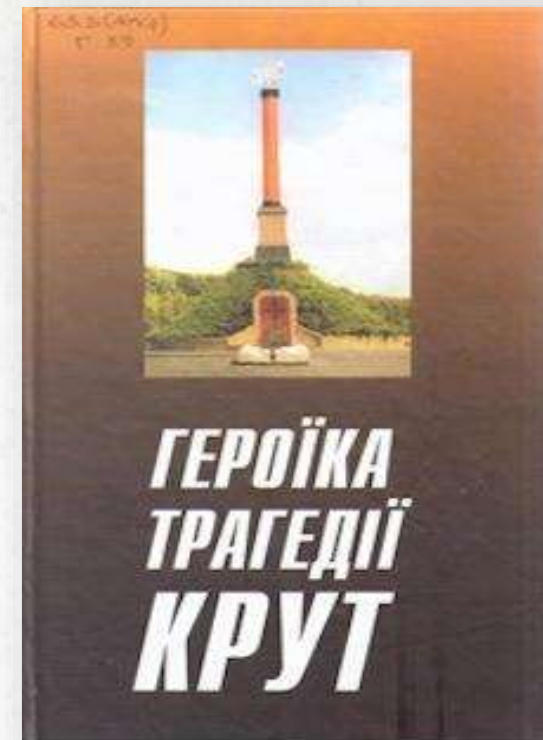

Герої Крут: лицарський подвиг юних українців 29 січня 1918 року / упоряд. І. Ільєнко. – Дрогобич : Відродження, 1995. – 352 с. : іл., фот.

Збірник, перший в Україні після сімдесятилітнього ідеологічного табу на згадку про подвиг одержимих, саме й покликаний стати тим п'єдесталом, з якого має розпросторюватися світло правди і чесного поцінування тих, хто першим згорів на жертвовному вогні в ім'я самостійної України. Схиляючись у жалобі перед їхньою пам'яттю, ніколи не забуваймо, що це був щедрий й ніжний, з багатообіцяючою зав'яззю цвіт молодій Українській державі. У збірнику подано спогади учасників бою під Кругами, статі і виступи з осмисленням цього подвигу.

Героїка трагедії Крут : збірник / упоряд. В. І. Сергійчук. – Київ : Україна, 2008. – 462 с.

У спогадах учасників бою під Кругами, роздумах сучасників поетичним і публіцистичним словом на тлі для нас трагічних суспільно-політичних воєнних подій осмислюється героїка подвигу юнаків України в ім'я своєї Вітчизни.

Журавльов Д. В. Визначні битви та полководці української історії : карти, озброєння, тактика, наслідки / Д. В. Журавльов. – Харків : Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля", 2013. – 416 с. : іл.

Книгу присвячено військовим подіям IX – XX ст., які потрапили на скрижалі історії України, полководцям, що творили цю історію як своїми перемогами так і поразками. Багато уваги приділено розподілу сил сторін, їхньому озброєнню, тактиці ведення бою, його наслідкам. Для тих, хто цікавиться військовою історією, особливий інтерес становитимуть карти баталій і чисельні викладки з біографій воєначальників і командирів.

Злочин : збірник / упоряд. П. Кардаш. – 2-е вид. – Київ : Видавництво імені Олени Теліги, 2005. – 560 с.

На вічну пам'ять дочкам і синам української землі, мільйони котрих замордувала, убила, знищила у катівнях і голодоморами комуністична большевицька влада у XX столітті.

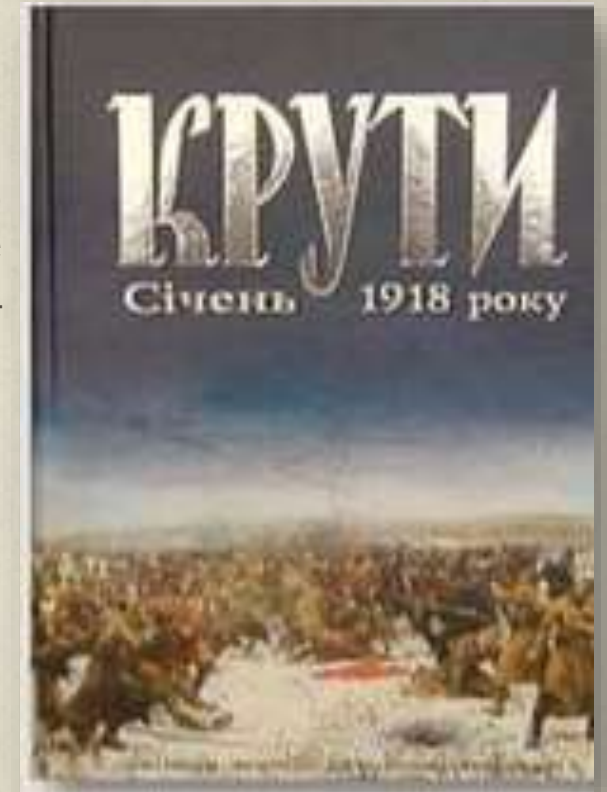
Зубков С. К. Події, що змінили Україну / С. К. Зубков, В. Л. Карнацевич, А. Ю. Хорошевський. – Харків : Факт, 2013. – 384 с.

До книги увійшли нариси про події, що змінили історію України. Серед інших і бій під Крутами. Якою була б наша історія без них? Хто знає...

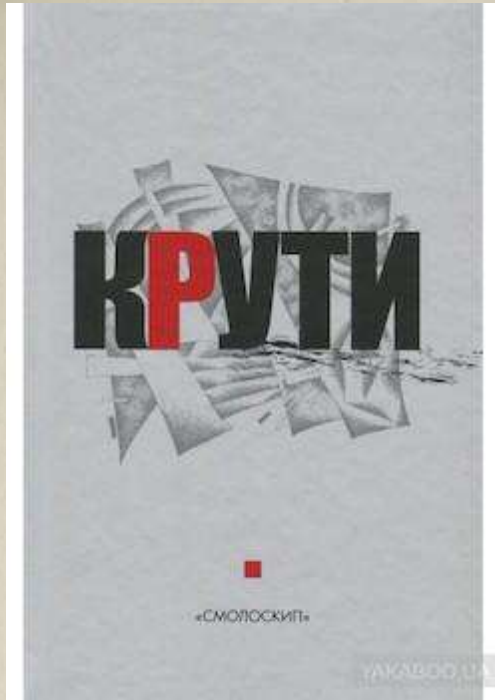

Крути: Січень 1918 року : документи, матеріали, дослідження, кіносценарій / Історико-культурологічне товариство "Герої Крут" ; упоряд. Я. Д. Гаврилюк. – Київ : Просвіта, 2008. – 840 с. : іл.

До книги «Крути: Січень 1918 року» увійшли невідомі і маловідомі документи, матеріали, свідчення, спогади учасників бою під Крутами. Зміст архівних матеріалів підсилюють статті і виступи С. Єфремова, Д. Дорошенка, М. Грушевського, Є. Маланюка та інших видатних особистостей доби Української революції 1917-1921 рр. Збірник упорядковано у хронологічному порядку, починаючи з кінця 1917 р. по 2010 р.

Крути : зб. у пам'ять героїв Крут / упоряд О. Зінкевичі, Н. Зінкевич. – Київ : Смолоскип, 2008. – 419 с.

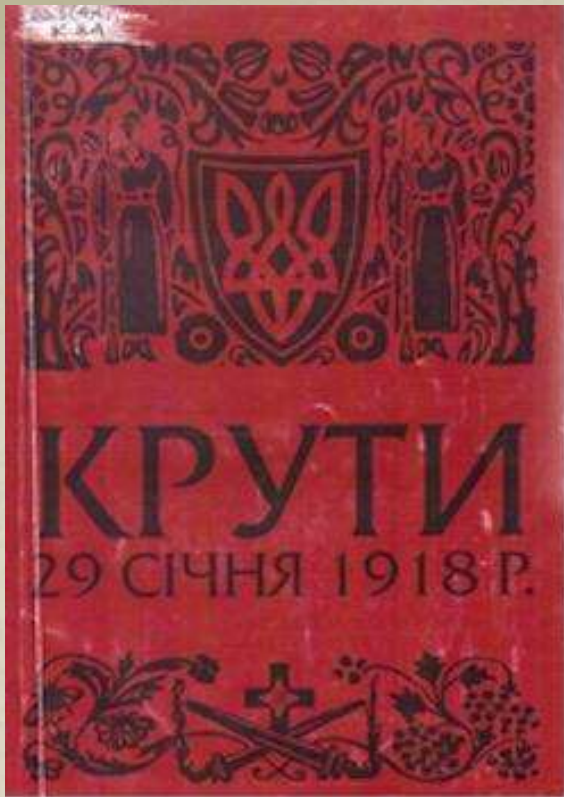
До збірки «Крути», виданої «Смолоскипом» до 90-річчя бою, увійшли найрізноманітніші матеріали. Це й історичні матеріали та статті, в яких розкривається хід та причини трагедії, і художні твори, але насамперед – публіцистика різних часів.

Найцінніша частина книги – спогади нечисленних учасників бою, яким вдалося вижити. Багато матеріалів, узятих із важкодоступних діаспорних видань, публікуються в Україні вперше.

Крути: проблеми державотворення – від доби Української революції 1917-1921 років до сьогодення : матеріали Всеукраїнської наукової конференції Крути, 29 січня 2009 р. / Чернігівська обласна організація Всеукраїнського товариства "Просвіта", Ніжинська міськрайонна благодійна організація "Благодійний фонд "Ніжен" ; відп. ред. М. Шкурко ; упоряд. В. Чепурний . – Чернігів ; Ніжин : Сіверщина, 2011. – 136 с.

Збірник наукових статей підготовлено на основі виступів на однойменних читаннях, які проведено 29 січня 2009 р. у с. Крути Ніжинського району Чернігівської області.

Крути: 29 січня 1918 р. / упоряд. О. Бойко. – Київ : Вид-во ім О.Теліги, 2007. – 95 с.

На основі спогадів очевидців подій, учасників крутянського бою читачі зможуть дізнатися, як насправді відбувалися події під Крутами, відтворити реальний образ того героїчного, безприкладного в історії бою.

Крути: проблеми державотворення - від доби Української революції (1917-1921 рр.) до сьогодення. Вип. 3. Збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції (Крути, 29 січня 2020 р.) / НАНУ, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Благодійний фонд "Ніжен" ; упоряд.: В. Піскун, М. Потапенко. – Київ ; Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2020. – 360 с. : іл.

Збірник матеріалів III Всеукраїнської конференції «Крути: проблеми державотворення - від доби Української революції (1917-1921 рр.) до сьогодення» вміщує статті, які присвячено питанням державотворення українського народу.

Крути: Пам'яті героїв Крут / упоряд. О. Зінкевич, Н. Зінкевич. – Київ : Смолоскип, 2013. – 64 с.

До видання «Крути: Пам'яті героїв Крут» входить матеріали, що розкривають історичний перебіг бою під Крутами: статті про значення Крутів в українській історії. Частковий список Крутянців, а також поезії, їм присвячені.

Крути: 100 років подвигу, 1918-2018 / Національний військово-історичний музей України, Чернігівська обласна державна адміністрація ; упор. Я. Ю. Тимченко. – Київ : «ЛАТ&К» 2018. – 44 с.

До брошури «Крути: 100 років подвигу, 1918-2018» входять маловідомі факти про подвиг захисників Крут. Видання містить документальні та архівні матеріали.

Рудик М. К. Крутянські спартанці, або Як нищили цвіт нації... : історико-краєзнавчий нарис / М. К. Рудик ; ред. В. Г. Шевченко ; худож. оформл Я. М. Рудика. – Ніжин : TARGER, 2007. – 78 с. : іл., фот.

У дослідженні Михайла Рудика частково спростовані «білі плями» про події на станції Крути у січні 1918 року. У книзі йде мова про подвиг української нації як символ героїзму, символ національної трагедії. Автор коротко зупиняється на здобутках українського народу за п'ятнадцять років незалежності і веде розповідь про відкриття Меморіалу героям Крут.

Юрій Сорока
100 ВАЖЛИВИХ
ПОДІЙ
ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Справжня історія

Сорока Ю. В. 100 важливих подій історії України / Ю. В. Сорока. – Харків : Фоліо, 2018. – 206 с. – (Справжня історія).

Ця книга є спробою об'єднати під однією обкладинкою найвагоміші моменти нашої історичної спадщини і продемонструвати, що, попри все, Україна пам'ятає своє минуле і має намір, враховуючи свій багатющий історичний досвід, будувати власне щасливе майбутнє.

Сорока Ю. В. Бой под Крутами [Перевод с укр.] / Ю. В. Сорока ; худож. оформ. Д. О. Чмуж. – Харків : Фоліо, 2018. – 120 с. – (Знаменитые события истории Украины).

29 січня 1918 року поблизу селища Крути на відстані 130 км від Києва відбувся жорстокий, нерівний бій між військами більшовиками та українськими студентами і гімназистами, що обороняли підступи до Києва. Більшість юнаків не мали ніякої військової підготовки, були погано озброєні, але стояли на смерть, захищаючи свободу молодій Українській державі. У перебігу військових дій цей бій вирішального значення не мав, та у свідомості багатьох особливого значення набув завдяки героїзму української молоді.

Українська революція 1917-1921 рр.: Подвиг героїв Крут : матеріали наук. читань : [24 січ. 2008 р.] / відп. ред В. Верстюк ; відп. ред. В. Верстюк. – Київ : Видавництво імені Олени Теліги, 2008. – 176 с. : іл.

Збірник уміщує матеріали наукових читань «Українська революція 1917-1921 рр.: Подвиг Героїв Крут», що відбулися 24 січня 2008 року у м. Ніжині. Статті присвячені проголошенню незалежності Української Народної Республіки, битві під Крутами, відображенню цих подій в історичній пам'яті українців та іншим подіям української революції 1917-1921 років.

Слава народжена у вогні: (До дня вшанування пам'яті Героїв Крут) : бібліографічний покажчик / Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Бібліотека імені академіка М. О. Лавровського ; упоряд.: О. Д. Кільдіватова, Ю. І. Рожок ; відпов. за вип. О. С. Морозов. - Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2014. - 32 с.

Вшанування загиблих

- Станція Крути. Символічна могила (ліворуч) і сучасний меморіал загиблим студентам у вигляді колони Червоного корпусу Київського університету.
- Меморіал Героям Крут на Аскольдовій могилі.